

פרק א

א. דָּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה הַמִּרְשָׁתִּי - מיכה שגר בעיר מרישה, בַּיַּמִּי יוֹתֵם, אַחֲזִי, יְחֻזְקִיָּה, מַלְכֵי יְהוּדָה, אֲשֶׁר חָזָה עַל שְׁמֶרֶן וִירוּשָׁלַם - וניבא נבואות על ישראל (שמלכותם בשומרון), ויהודה (שמלכותם בירושלים).

ב. שָׁמְעוּ עַמִּים כָּלֵם - שמעו השבטים כולם, הַקְּשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֵאָה - הקשיבי א"י והיושבים בה, וְהִי ה' אֱלֹקִים בְּכֶם לַעַד, ה' מֵהֵיכַל קִדְשׁוֹ - ויהיה ה' היושב בשמים, עַד עַל כֵּךְ שֶׁהִזְהַרְתִּי אֹתְכֶם.

ג. כִּי הִנֵּה ה' יֵצֵא מִמְּקוֹמוֹ - מהיכל קדשו, וְיֵרֵד וְדֹרֵךְ עַל בְּמֹתֵי אֶרֶץ - ירד וישפיל את המקומות הגבוהים שבארץ, כְּלוֹמֵר, אֵת הַמוֹשְׁלִים וְהַשְּׂרִירִים הַחֲזֻקִים.

ד. וְנִמְסוּ הַהָרִים תַּחְתָּיו - ההרים הגבוהים ימסו מפני ה' שירד עליהם, (משל לאבדן המושלים הגדולים) וְהַעֲמַקִּים יִתְבַּקְּעוּ - והעמקים, יתבקעו מפני ה', (משל לאבדן המון העם) כְּדוֹנָג, מִפְּנֵי הָאֵשׁ - כמו השעוה הנמסה מפני האש, כְּמִים, מְגָרִים בְּמוֹרֵד - וכמים הזורמים ויורדים במורד ההר.

ה. בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל זֹאת, וּבַחֲטָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל - בגלל פשעי וחטאי בני"י, יבואו כל הצרות האלה, מִי פֶשַׁע יַעֲקֹב, הֲלוֹא שְׁמֶרֶן - מי גרם לפשעי ישראל, הלא המלכים היושבים בשומרון, וּמִי בְּמוֹת יְהוּדָה, הֲלוֹא יְרוּשָׁלַם - ומי גרם ליהודה, להקריב במוות לע"ז, הלא המלכים היושבים בירושלים.

ו. וְשִׁמְתִי שְׁמֶרֶן לְעֵי הַשָּׂדֶה - אשים ואהפוך את שומרון לגלי אבנים, לְמִטְעֵי כָרֶם - ותהיה מקום מוכן לטעת שם כרמים, וְהִגְרַתִּי לְגִי אֲבָנֶיהָ - אפיל את אבני בתי שומרון, לְגִיא לַעֲמֻק, (ששומרון נמצאת על ההר) וְיִסְדֶּיהָ אֲגַלֶּה - ואף את יסודות הבתים שבתוך האדמה, יוציאו ויתגלו על הארץ.

ז. וְכָל פְּסִילֶיהָ יִפְתּוּ - הגויים ישברו את הפסילים, לַקַּחַת אֵת צִיפּוֹי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁעֲלִיהֶם, וְכָל אֲתַנְיָהּ יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ - את כל המתנות שהביאו לבית הע"ז, כמו אתנן שנותנים לזונה, ישרפו הגויים באש, וְכָל עֲצָפֶיהָ אֲשִׁים שְׂמָמָה - ואת כל בתי הע"ז, אשים ואהפוך לשממה,

כִּי מֵאֲתַנְנֵן זֹנְהָ קִבְּצָה - כי כל העושר הנמצא בבתי הע"ז, הביאו כאתנן לע"ז, וְעַד אֲתַנְנֵן זֹנְהָ יִשׁוּבוּ - וכעת, יקחו הגויים את כל העושר הזה, ויתנו אותו כאתנן בבתי הע"ז שלהם.

ח. עַל זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה - על הרעה הזו, אעשה מספד ואילל, אֵילִכָה שׁוֹלֵל וְעָרוֹם - ואלך במר נפשי כשוטה¹ וערום בלי בגדים, (משל לרוב הצרה שתהיה) אַעֲשֶׂה מִסְפַּד פְּתָנִים, וְאָבֵל פְּבֹנוֹת יַעֲנֶה - אעשה מספד, אתאבל ואצעק כתנים וכפבנות יַעֲנֶה. (שדרכם לילל כקול נהי ומספד)

ט. כִּי אֲנוֹשָׁה מִפּוֹתֶיהָ - כי המכות שיבואו על ישראל, יהיו כואבות וחזקות, כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה - שהמכה תתחיל בשומרון ותגיע עד יהודה, נָגַע עַד שְׁעַר עַמִּי עַד יְרוּשָׁלַם - ותגיע הרעה עד ירושלים. (ירושלים היא שער עמי, שמייוחדת מכל ערי ישראל)

י. בָּגַת אֵל תִּגִּידוּ, בְּכֹוֹ אֵל תִּבְכוּ - אל תגידו בעיר גת (שבארץ פלישתים) את דבר החורבן, ואל תבכו שמה, שלא ישמחו על מפלתכם, בְּבֵית לַעֲפָרָה, עֶפְרָיִם הַתְּפֹלְשִׁי - בבתי העיר עֶפְרָה (שבשומרון); עֶפְרָה, עֶפְרָה, לְשׁוֹן נּוֹפֵל עַל לְשׁוֹן, שֵׁם תִּתְגַּלְּגְלוּ בַעֲפָר. (דרך צער ואבילות).

יא. עֲבָרִי לָכֶם יוֹשְׁבַת שְׁפִיר - יושבי העיר שפיר, עברו ללכת לגלות, עֲרִיָה בִשָּׁת - בבזיון גדול, כשֶׁעָרוֹתְכֶם² (מקום בית הבושת - הערוה) מְגוֹלָה,

לא יֵצֵא יוֹשְׁבַת צֶאֱנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֶצֶל - לא יצאו יושבי העיר צאנן, לנחם את אנשי בית האצל, על המספד שעשו בצאתם לגלות, מפני שידעו שגם הם יגלו מיד אחריהם, יִקַּח מִכֶּם עֲמֻדָתוֹ - יבוא האוייב, ויקח אתכם לגלות, כֵּךְ שֶׁאֵף אֹתְכֶם לֹא תַעֲמְדוּ בְּמִקוֹמְכֶם.

יב. כִּי חָלָה לְטוֹב, יוֹשְׁבַת מְרוֹת - העיר מרות, התמלאה בחיל ורעדה, עַל הַטּוֹב שֶׁאֲבַד מִמֶּנָּה, כִּי יֵרֵד רֶעַ מֵאֵת ה' לְשַׁעַר יְרוּשָׁלַם - אך הרע הבא עליהם ושהגיע עד ירושלים, אינו במקרה, אלא מאת ה' על רוב פשעיהם.

יג. רַתֵּם הַמְּרֻכָּבָה לְרֻכְשׁ, יוֹשְׁבַת לְכִישׁ - קשרו את המרכבה לְרֻכְשׁ, (שם בהמה הממהרת לרוץ), ומהירו לברוח, אֲנָשִׁי לְכִישׁ שְׁבִיהוּדָה, רֵאשִׁית חֲטָאתָהּ הִיא, לְבַת צִיּוֹן - כי יושבי לכיש, היו הראשונים ביהודה, שלימדו את אנשי יהודה לחטוא בע"ז,

¹ שׁוֹלֵל - משולל חכמה.

² "עֲרִיָה", כמו: "...וְאֵת עָרֵם וְעָרִיָה" יחזקאל טז' ז'.

וְנָהָה, נְהִי נְהִיָּה - יִקוֹנֶן קִינָה, (נהי- בני ויללה)
 אָמַר שְׂדוּד נִשְׁדָּנוּ - ויאמר: הנה נשדדנו ע"י
 האוייב,
 חֶלֶק עַמִּי, יָמִיר - החלק של עמי, נחלת בניי,
 הוחלפה להיות של זרים,
 אֵיךְ יָמִישׁ לִי - איך יסיר עבורינו, את נחלתנו
 מיד הגויים,
 לְשׁוֹבֵב שְׂדִינוּ יַחֲלֶק - וישיב לנו את שדותינו,
 המחולקות לגויים ע"י האוייב.
 ה. לָכֵן - מפני שעושקים אתם איש את רעהו,
 לֹא יִהְיֶה לָךְ מִשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל - לא יהיה
 מזרעכם (מזרע המשפחה הרעה הגוזלים איש ונחלתו), מי
 שישליך חבל מדידה, לחלוק את שדות הארץ,
 בְּקֶהֱל ה' - בתוך קהל ה', שישובו מהגלות.
 ו. אֵל תִּטְפוּ יְטִיפוּן - נביאי ה'! אל תטיפו
 לישראל דברי נבואה ותוכחה,
 לֹא יִטְפוּ לְאֵלֶּה - לישראל,
 לֹא יִסַּג, כְּלָמוֹת - שכך, לא ישיגו ויבואו
 עליכם, בזיונות מישראל.
 ז. הָאָמֹר בֵּית יַעֲקֹב - האם לא כך אומרים
 בית יעקב! ?
 הַקָּצֵר רוּחַ ה' - האם קצרה רוח ה' (יצון ה'),
 מלסלוח, ומדוע לא מושיענו? !
 אִם אֵלֶּה מַעֲלָלָיו - האם כך הם מעשיו, להרע
 לבריותיו, ומדוע אינו מטיב עימנו? !
 הַלֹּא דְבָרַי יִיטִיבוּ, עִם הַיִּשְׂרָאֵל - הלא דבר
 ה' הטוב, יבוא להולך בדרך ישרה!
 (ורק לרשעים, קצרה רוחי ואלה מעללי).
 ח. וְאֶתְמוּל - הלא רק אתמול, (ר"ל, לא תוכלו
 להכחיש הדבר)
 עַמִּי לְאוֹיֵב יִקוּמִם - עמי, קמים איש על רעהו -
 כאוייב,
 מִמּוֹל שְׁלָמָה - כשתעמדו ממול אדם, הלוּבֵשׁ
 שמלה (בגד) יפה,
 אֶדְרֵ תִפְשְׁטוּן - את אדרתו (בגד מפואר), תפשיטו
 ותגזלו ממנו,
 מַעֲבָרִים בְּטַח - מאנשים, העוברים בבטחה
 בדרכם, תגזלו את רכושם,
 שׁוֹבֵי מִלְחָמָה - ויהיו אנשים אלו, כמו
 הבורחים משדה המלחמה, השבים חסרי כל.
 ט. נְשֵׂי עַמִּי תִגְרְשׁוּן - אחר שגזלו הבתים,
 גְּרְשׁוּ מֵהֶם אֶת הַנְּשִׂים,
 מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ - שתענוג לאשה לשבת בביתה,
 מַעַל עַלְלֶיהָ, תִּקְחוּ הַדָּרִי לְעוֹלָם - את ההדר,
 את העושר, שנתתי להם לקשט בהם את
 עולליהם, (את בנייהם הקטנים), תקחו מהם ולא
 תשיבו אותו לעולם.

כִּי בָד נִמְצְאוּ פְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל - כי בד, בלכיש
 שביהודה, נמצאה הע"ז שפשעו בה ישראל,
 והתפשטה עד שהגיעה לבת ציון, לירושלים.
 יד. לָכֵן תִּתְּנִי שְׁלוּחִים, עַל מוֹרְשֵׁת גֵּת - לכן,
 תתנו יושבי לכיש, מתנות, לעיר מורשת גת,
 ותכנעי לפניהם, ("מורשת גת" - כי העיר גת שבארץ
 פלשתים, נכבשה ע"י דוד, ובעוון ישראל, חזרו פלשתים לקחת את
 גת להיות להם למורשה.)
 בְּתֵי אַכְזִיב - העיר אכזיב שביהודה,
 לְאַכְזָב, לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל - תלקח ע"י האוייב,
 ותעזב ותפסק מלהיות למלכי ישראל (יהודה).
 (למלכי ישראל - מלכי יהודה גם נקראו מלכי ישראל, כמו
 שאמר: "כל אלה בני יהושפט מלך ישראל", וכן אמר: "כי הכניע
 ה' את יהודה בעבור אחז מלך ישראל". רד"ק)
 טו. עַד הִירָשׁ אָבִיא לָךְ יוֹשֶׁבֶת מְרֻשָּׁה - עוד
 יבוא האוייב, שירש אותך העיר מרישה, (עירו של
 מיכה)
 עַד עֲדָלָם, יָבֹוא כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל - עד העיר עדולם,
 יביא האוייב את העושר מערי יהודה.
 טז. קָרְחֵי וְגֹזֵי - מרטו ותגזזו שערות ראשכם,
 כדרך האבלים,
 עַל בְּנֵי תַעֲנוּגֶיךָ - על הרעה שבאה על בְּנִיךְ, שהיו
 רגילים בתענוגים,
 הִרְחִבֵי קִרְחֶתְךָ, כְּנֶשֶׁר - הרחיבו את מקום
 תלישת השיער, כְּנֶשֶׁר, שרוב שערותיו תלושות,
 כִּי גָלוּ מִמֶּנָּךְ - בְּנִיךְ.

פרק ב

א. הוּי - אוי,
 חֲשָׁבֵי אֲוֹן - על החושבים לעשות רע,
 וּפְעֵלֵי רָע עַל מִשְׁפְּבוֹתֵם - חושבים בשכבם על
 משכבם כיצד לפעול רע,
 בְּאוֹר הַבֶּקֶר יַעֲשׂוּהָ - את מחשבתם הרעה,
 כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם - כי יש כוח בידם לעשות הרעה.
 ב. וְחַמְדוּ שְׂדוֹת וְגִזְלוּ - חמדו בליבם שדות
 אחרים, וגזלו אותם,
 וּבְתֵיִם וְנִשְׂאוּ - חמדו בתי אחרים, ונשאו ולקחו
 אותם לעצמם,
 וְעִשְׂקוּ גֵבֶר וּבֵיתוֹ, וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ - לקחו בעושק
 את האיש, וגם את ביתו ונחלתו,
 ג. לָכֵן כֹּה אָמַר ה', הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
 הַזֹּאת רָעָה - הנה אני חושב להביא על בניי
 רעה,
 אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ מִשָּׁם צִוְאָרֵיכֶם - רעה תדבק
 בכם כך, שלא תוכלו להזיז ממנה את צואריכם,
 (כעול, שלא זו מצואר הבהמה),
 וְלֹא תִלְכוּ רוּמָה, כִּי עַתָּה רָעָה הִיא - ולא תלכו
 בקומה זקומה, כי זמן רעה הוא.
 ד. בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׂאֵ אֶלְיֶיכֶם מִשָּׁל - ישא עליכם
 המקונן משל על גודל רעתכם,

י. קומו ולכו - לגלות,
 פי לא - כי לא לרשעים כמוכם,
 זאת המנוחה - נתתי את ארצי זו, שיושבים בה
 במנוחה ובשלוה,
 בעבור טמאה - בגלל שטמאתם את הארץ
 בעוונותיכם,
 תחבל - הארץ, תחבל ותשחית אתכם,
 וחבל נמרץ - חבלה והשחתה נמרצה, חזקה.
 יא. לו איש הלך רוח ו שקר כזב, אטף לך לזין
 ולשכר - אך אם היו מוצאים איש, שהיה מנבא
 להם בשקר ובכזב, ששלום יהיה להם, תמורת
 יין ושיכר שהיו נותנים לו,
 והיה מטיף העם הזה - הוא היה נביא מקובל
 בעם, ולו היו שומעים.
 יב. אסף אסף יעקב כל, קבץ אקבץ שארית
 ישראל - אך לעתיד לבוא, אאסוף ואקבץ את
 כל ישראל מגלותם,
 יחד אשימנו צאן בצרה, כעדר בתוך הדברו -
 אשים את כל ישראל בא"י, כעדר צאן, הנתון
 בתוך "מבצרו", בתוך גדרות הדיר, (ששם הוא
 שמור ומגון),
 תהימנה מאדם - ותהיה הארץ, הומה מרוב
 אדם.
 יג. עלה הפרץ לפניהם, פרצו ויעברו, שער
 ויצאו בו - מלך המשיח, המושיע את ישראל,
 יפרוץ לפני בניי את שערי הגלות, ודרך שער זה
 יצאו וישבו לארץ,
 ויעברו מלפם לפניהם - מלך המשיח,
 וה' בראשם - וה' בראש כולם, לעזרם בדרך.

פרק ג

א. ואמר שמעו נא ראשי יעקב, וקציני בית
 ישראל - שמעו נא, ראשי ישראל, מנהיגי העם,
 הלוא לכם לדעת את המשפט - הרי עליכם
 מוטלת החובה, להזהיר על עשיית משפט צדק
 בעם.
 ב. שנאי טוב ואהבי רע - אך הם בעצמם,
 שונאים לעשות טוב, ואוהבים את הרע,
 גזלי עורם מעליהם, ושארים, מעל עצמותם -
 מרבים לגזול את כל רכוש חבריהם, עד שכאילו
 מפשיטים מהם את העור, ואת הבשר מעל
 העצמות.
 ג. ואשר אכלו שאר עמי - גוזלים את העם, עד
 שכאילו אוכלים את בשרם,
 ועורם מעליהם הפשיטו - ואת העור מפשיטים
 מעליהם,
 ואת עצמותיהם פצחו - ואת עצמותיהם -
 שוברים, (כדי למצוץ את מוח העצם),

ופרשו כאשר בסיר, וכבשר בתוך קלחת -
 ופורסים בשרם לפרוסות, כמו שפורסים את
 הבשר לפני ששמים אותו בסיר. (קלחת = סיר).
 ד. אז יזעקו אל ה', ולא יענה אותם - אז,
 כשתבוא עליהם הרעה, יזעקו אל ה', ולא יענה
 להם להושיעם,
 ויסתור פניו מהם בעת ההיא - ויסתיר מהם
 את פניו, ולא יושיעם,
 כאשר הרעו מעליהם - כמו שהם הרבו
 לעשות רע, ולא שמעו את זעקות העשוקים.
 ה. פה אמר ה', על הנביאים, המתעים את עמי
 - על נביאי השקר, הגורמים לעמי, לתעות
 מדרך ה',
 הנשכים בשניהם וקראו שלום - למי שנותן
 להם בשר לנשוך בשיניהם, ינבאו: שלום יהיה
 לך,
 ואשר לא יתן על פיהם, וקדשו עליו מלחמה -
 ולמי שלא יתן להם בשר, ינבאו עליו, שמזומנת
 לבוא עליו מלחמה.
 ו. לכן לילה לכם, מחזון, וחשכה לכם, מקסם
 - לכן, תבוא פורענות, (לילה - חושך) על נביאים
 אלו החוזים וקוסמים שקר,
 ובאה השמש על הנביאים, וקדר עליהם היום
 - תשקע השמש על הנביאים, ויחשך עליהם
 היום. (ר"ל, תבוא עליהם פורענות)
 ז. ובשו החזים, וחפרו הקוסמים - תבוא בושה
 וחרפה, על החוזים והקוסמים שקר, (כשנבואתם
 לא תתקיים)
 ועטו על שפם כלם - ויעטו, יכסו בגדיהם על
 ראשם עד השפם, כדרך האבלים,
 פי אין מענה אלהים - כי יכירו כולם, כי לא
 האלוקים הוא שענה להם, כדבריהם.
 ח. ואולם אנכי - אך באמת, אני מיכה,
 מלאתי כח את רוח ה' - מלא כוח נבואה,
 מרוח ה',
 ומשפט - לאמר נבואות משפט אמת,
 וגבורה - ומלא בגבורה לנבא נבאותי, ולא
 אפחד משרי העם הרשעים,
 להגיד ליעקב פשעו, ולישראל חטאתו - לנבא
 על פשעי וחטאות בניי.
 ט. שמעו נא זאת ראשי בית יעקב,
 וקציני בית ישראל - שרי העם,
 המתעבים משפט - שמתעבים משפט אמת,
 ואת כל הישרה יעקשו - ואת הדרך הישרה -
 יעקמו.
 י. בנה ציון בדמים - הבונים את בתיהם בציון,
 ע"י שרוצחים אנשים, ולוקחים את ממונם,
 וירושלם בעולה - ובונים את בתיהם
 שבירושלים, ע"י שקר ורשע.

י. קומו ולכו - לגלות,
 פי לא - כי לא לרשעים כמוכם,
 זאת המנוחה - נתתי את ארצי זו, שיושבים בה
 במנוחה ובשלוה,
 בעבור טמאה - בגלל שטמאתם את הארץ
 בעוונותיכם,
 תחבל - הארץ, תחבל ותשחית אתכם,
 וחבל נמרץ - חבלה והשחתה נמרצה, חזקה.
 יא. לו איש הלך רוח ו שקר כזב, אטף לך לזין
 ולשכר - אך אם היו מוצאים איש, שהיה מנבא
 להם בשקר ובכזב, ששלום יהיה להם, תמורת
 יין ושיכר שהיו נותנים לו,
 והיה מטיף העם הזה - הוא היה נביא מקובל
 בעם, ולו היו שומעים.
 יב. אסף אסף יעקב כל, קבץ אקבץ שארית
 ישראל - אך לעתיד לבוא, אאסוף ואקבץ את
 כל ישראל מגלותם,
 יחד אשימנו צאן בצרה, כעדר בתוך הדברו -
 אשים את כל ישראל בא"י, כעדר צאן, הנתון
 בתוך "מבצרו", בתוך גדרות הדיר, (ששם הוא
 שמור ומגון),
 תהימנה מאדם - ותהיה הארץ, הומה מרוב
 אדם.
 יג. עלה הפרץ לפניהם, פרצו ויעברו, שער
 ויצאו בו - מלך המשיח, המושיע את ישראל,
 יפרוץ לפני בניי את שערי הגלות, ודרך שער זה
 יצאו וישבו לארץ,
 ויעברו מלפם לפניהם - מלך המשיח,
 וה' בראשם - וה' בראש כולם, לעזרם בדרך.

פרק ג

א. ואמר שמעו נא ראשי יעקב, וקציני בית
 ישראל - שמעו נא, ראשי ישראל, מנהיגי העם,
 הלוא לכם לדעת את המשפט - הרי עליכם
 מוטלת החובה, להזהיר על עשיית משפט צדק
 בעם.
 ב. שנאי טוב ואהבי רע - אך הם בעצמם,
 שונאים לעשות טוב, ואוהבים את הרע,
 גזלי עורם מעליהם, ושארים, מעל עצמותם -
 מרבים לגזול את כל רכוש חבריהם, עד שכאילו
 מפשיטים מהם את העור, ואת הבשר מעל
 העצמות.
 ג. ואשר אכלו שאר עמי - גוזלים את העם, עד
 שכאילו אוכלים את בשרם,
 ועורם מעליהם הפשיטו - ואת העור מפשיטים
 מעליהם,
 ואת עצמותיהם פצחו - ואת עצמותיהם -
 שוברים, (כדי למצוץ את מוח העצם),

לא ישאו גוי אל גוי חרב - לא ילחמו אחד בשני,
 ולא ילמדון עוד מלחמה - לא ילמדו עוד דרכי מלחמה, כי ישכון שלום.
 ד. וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו - כולם ישבו במקומם בשלום ובשלוה,
 ואין מחריד - ואין מי שיחריד ויפחיד אותם משלותם,
 כי פי ה' צבאות דבר - וכך יהיה.
 ה. כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו, ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו לעולם ועד - וכל הטובה והגדולה הזאת, תבוא על בניי, כי כל העמים הולכים בשם העיז שלהם, וישראל אף בגלותם, הולכים בשם ה' תמיד.
 ו. ביום ההוא נאם ה',
 אספה הצלעה - אאסוף מהגלות את ישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות,
 והנדחה אקבצה - ואת ישראל שנדחו מלפני - אקבץ לארצם,
 ואשר הרעתי - וכמו שעשיתי עמהם רע, כך אטיב להם הטבה גדולה.
 ז. ושמתי את הצלעה, לשארית - אשים ואתן שארית לישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות, (שלא יכלו בין הגויים)
 והנהלאה, לגוי עצום - ואת ישראל, שהיו רחוקים מהלאה לארצם, אשים להיות עם חזק,
 ומלך ה' עליהם בהר ציון, מעתה ועד עולם - וה' ית', ימלוך עליהם לעולם. (ולא הגויים).
 ח. ואתה מגדל עדר, עפל בת ציון - את ציון, הנה יאספו אליך ישראל, (מגדל, עופל = עיר ציון, שהיא כמגדל שישראל נאספים שם)
 עדין תאתה - אליך יבואו, ובאה הממשלה הראשונה, ממלכת לבת ירושלים - תשוב ותבוא הממלכה הראשונה, (מלכות בית דוד) למלוך בירושלים.
 ט. עתה, למה תריעי רע - מדוע תבקשי לך רעים, את הגויים שיעזרו לכם בעת רעתכם ?
 המלך אין בך - האם אין לכם מלך ? (ה'),
 אם יועצך אבד - וכי אבדו ממך הנביאים שיועצים לכם לשוב אל ה' ?
 כי החזיקך חיל פיולדה - כאשר בא עליכם האויב, ואוחז אתכם פחד כחיל היולדת.
 י. חולי וגחי בת ציון, פיולדה - תפחדי ותאנחי כיוולדת, בני ציון,
 כי עתה תצאי מקריה - כי עוד מעט, ותצאי מהעיר ירושלים - לגלות,
 ושכנת בשדה - וכדרך השבויים, תלונו בשדה, ובאת עד בבל - ותגלי ממקומך עד בבל,
 שם תנצלי, שם יגאלך ה' מפף איבין - ושם בבבל, יציל ויגאל אותך ה' מכל אויבך.

יא. ראשיה, בשחד ישפטו - ראשי העם, מצדיקים במשפט, את הנותן שוחד,
 וכהניה, במחיר יורו - והכהנים, מורים את הדין, לפי רצון הנותן מחיר, (כסף),
 ונביאיה, בכסף יקסמו - ונביאי השקר, קוסמים קוסמים, בעבור הכסף שיתנו להם,
 ועל ה' ישענו לאמר, הלוא ה' בקרבנו לא תבוא עלינו רעה - ואחר כל זאת, היו בוטחים שלא תבוא עליהם הרעה,³ כיון שהשכינה עדיין שורה בישראל.
 יב. לכן בגללכם - בגלל עוונותיכם,
 ציון, שדה תחרש - ציון תכבש ע"י האויב,
 ותהיה נחרשת כשדה,
 וירושלים, עיין תהיה - וירושלים תהפך, לגלי אבנים, מחורבן הבתים,
 והר הבית, לבמות יער:⁴

פרק ד'

א. והיה באחרית הימים - כך יהיה לעתיד לבוא,
 יהיה הר בית ה' נכון - ההר שביהמ"ק עליו, יהיה מוכן ומתוקן,
 בראש ההרים - בהר הגבוה - החשוב שבהרים, ונשא הוא מגבעות - ומרומם בחשיבותו משאר הגבעות,
 ונהרו עליו עמים - יתקבצו וימשכו כל הגויים לביהמ"ק - כמי הנהר הרבים.
 ב. והלכו גוים רבים, ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' - בואו, ונעלה להר של ה',
 ואל בית אלהי יעקב - אל הבית של אלוקי ישראל, הוא ביהמ"ק,
 ויורנו מדרךיו - יורה, ילמד אותנו מלך המשיח את דרכי ה',
 ונלכה בארחתיו - ונלך בדרכיו,
 כי מציון תצא תורה, ודבר ה' מירושלים - ולכן ינהרו אליו כל הגויים.
 ג. וישפט בין עמים רבים, והוכיח לגוים עצמים עד רחוק - מלך המשיח, ישפוט, ויברך המשפט בין עמים עצומים (עמים חזקים), היושבים בארצות רחוקות,
 וכתתו חרבתיהם לאתים וחינתיהם למזמרות - ומתוך כך, ישפירו כלי המלחמה (חרב, חנית), ויעשו מהם כלי עבודת אדמה. (אתים - פלי חפירה באדמה, מזמרות - כלי לחיתוך הזמורות, הענפים שבכרם).

³ כמו שאמרו: "היכל ה' היכל ה' המה", ירמיהו ז' ד'.

⁴ כמו שמצאנו בירמיהו: "מיכה המורשתני, הנה נבא בימי חזקיהו מלך יהודה, ויאמר אל כל עם יהודה לאמר, כה אמר ה' צבאות, ציון שדה תחרש, וירושלים עינים תהיה, והר הבית לבמות יער". ירמיהו כ"ו יח'.

יָשׁוּבוּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - ישובו להיות ממלכה אחת יחד עם עשרת השבטים.
 ג. וְעַמָּד וְרָעָה בְּעַז ה' - מלך המשיח יעמוד וינהיג את בניי, בעוז שיתן לו ה',
 בְּגֵאוֹן שָׁם ה' אֶלְהִיו - ובגדולה שיתן לו ה',
 וַיָּשְׁבוּ - וישבו בניי בשלום על אדמתם,
 כִּי עֲתָה יִגְדַל עַד אַפְסֵי אָרֶץ - כי פרסום גדולתו של מלך המשיח, יגדל עד קצה הארץ.
 ד. וְהָיָה זֶה, שְׁלוֹם - ושלטון מלך המשיח, יביא עלינו את השלום,
 אֲשׁוּר כִּי יָבֹא בְּאַרְצֵנוּ, וְכִי יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ - ואם יבוא אויב בארצנו (כמו שאשור שבא עלינו כעת), לכבוש את ארמנותינו,
 וְהִקְמֵנוּ עֲלָיו - על האוייב,
 שְׂבָעָה רְעִים, וּשְׂמֹנֶה נְסִיכֵי אָדָם - שבעה מנהיגים ושמונה שרים תחת מלך המשיח, להגן עלינו מפניו.
 ה. וְרָעוּ אֶת אָרֶץ אֲשׁוּר בְּחָרֵב - ישברו שרים אלו את ארץ אשור, (האוייב), בחרב,
 וְאֶת אָרֶץ נִמְרוֹד בְּפִתְחֶיהָ - וכן את פתחי הערים שבארץ נמרוד, (ארץ בבל שהיא תחילת מלכות נמרוד, "ותהי ראשית ממלכתו בבל..."; בראשית י"ז)
 וְהִצִּיל מֵאֲשׁוּר כִּי יָבֹא בְּאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בְּגִבּוּלֵנוּ - ויצילנו מאשור, שיבוא לכבוש את ארצנו. (אשור ובבל, כמשל על אויב שיבוא עלינו)
 ו. וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים - הצלת שארית ישראל, מגוג ומהעמים הרבים שאיתו, תהיה רק מאת ה', ובדרך ניסית,
 כְּטַל מֵאֵת ה' פְּרֻבִּיבִים עָלַי עֹשֵׁב - כטל ומטר על העשב, הבאים בלא יד אדם רק מאת ה' ית',
 אֲשֶׁר לֹא יִקְוֶה לְאִישׁ, וְלֹא יִיחַל לְבְנֵי אָדָם - כך, לא יקוו ישראל לעזרת אדם, אלא רק לישועת ה'.
 ז. וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב בְּגוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים - ישראל, יכו בעמים הרבים שיבואו עם גוג,
 כְּאֲרִיָּה בְּבַהֲמוֹת יַעַר - כאריה הטורף את בהמות היער,
 כְּכַפִּיר בְּעֵדְרֵי צֹאן - וככפיר, (אריה), הטורף את עדרי הצאן,
 אֲשֶׁר אִם עָבַר - אשר אם יעברו לפני האריה,
 וְרָמַס וְטָרַף - ירמוס ויטרוף אותם,
 וְאִין מִצִּיל - ואין מי שיוכל להציל אותם מידו.
 ח. תָּרַם יִדְךָ עַל צְרִינְךָ - יד ישראל, תהיה רמה לגבור על האוייבים,
 וְכָל אֵיבִיךָ יִפְרָתוּ - וכל האוייבים - יכרתו ע"י ישראל.

יא. וְעֲתָה נֶאֱסָפוּ עָלֶיךָ גוֹיִם רַבִּים - כי בזמן הגאולה, יאסוף ה' עליכם גויים רבים, (גוג),
 הָאֲמָרִים תִּחְנַף - שאומרים שכעת, יושבי הארץ הרשיעו והתחייבו להענש על ידינו,
 וְתַחַז בְּצִיּוֹן עֵינֵינוּ - ונראה בעינינו, את נפילת ציון בידינו.
 יב. וְהָמָּה לֹא יָדְעוּ מִחֲשָׁבוֹת ה', וְלֹא הִבִּינוּ עֲצָתוֹ - אך הם לא ידעו ולא הבינו את מחשבתו של ה',
 כִּי קִבְּצָם, כְּעַמִּיר גְּרִנָּה - שפיתה אותם להתאסף על ירושלים כולם יחד, כעמיר הנאסף בגורן, וכך יכלה את כולם יחד.
 יג. קוֹמֵי וְדוֹשִׁי בַת צִיּוֹן - קומי בת ציון, ותדושי את גוג והעמים שעִימו, כתבואה שדשים אותה בגורן,
 כִּי קִרְנְךָ אֲשִׁים בְּרִזָּל - כי אחזק אתכם, ותכו בהם בחוזק, כקרני ברזל הנוגחות בחזקה,
 וּפְרִסְתֶיךָ אֲשִׁים נְחוּשָׁה - ותרמסו אותם, כאילו פרסות רגליכם, עשויות נחושת חזקה,
 וְהִדְקוֹת עַמִּים רַבִּים - תִּכְתְּשִׁי עַד דֶּק, עמים רבים,
 וְהִחַרְמֵתִי לֵה' בְּצַעַם, וְחִילָם, לְאֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ - עושר הגויים, יוחרם לה',
 יד. עֲתָה - בזמן ההוא, (מלחמת גוג ומגוג),
 תִּתְגַּדְּדִי - תשרטו בשרכם, דרך צער ואבילות,
 בַּת גְּדוּד - גוג, עם כל גדודי חייליו.
 מְצוֹר שָׁם עָלֵינוּ - גוג,
 בְּשֶׁבֶט, יָכּוּ עַל הַלְחִי אֶת שִׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל - ובמקל, היו מכים על הלחי, את שופטי ישראל⁵.

פרק ה

א. וְאֵתָה בֵּית לַחֵם אֶפְרָתָה - נבואה על העיר בית לחם, (הנקראת גם אפרת),
 צָעִיר לַהֲיוֹת בְּאֶלְפֵי יְהוּדָה - שהיא עיר קטנה מערי יהודה,
 מִמֶּנָּה לִי יֵצֵא, לַהֲיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל - ממך יצא מלך המשיח שימשול בישראל,
 וּמוֹצְאֹתָיו מִקֶּדֶם מִיְמֵי עוֹלָם - מוצא משפחת מלך המשיח, הוא מבית לחם.
 (מזרע דוד שבא מבית לחם)
 ב. לָכֵן יִתְּנֶם - לכן יתן ה' את ישראל נתונים בצרה,
 עַד עֵת יוֹלְדָה יִלְדָה - עד שיגיע זמן הלידה, זמן הגאולה, (המשיל את הצרות לצירי לידה),
 וַיִּתֵּר אֶחָיו - השארית מיהודה, שישארו ממלחמת גוג ומגוג,

⁵ כמו שניבא זכריה על פורענות גוג: "וְאֶסְפַּתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה, וְנִלְכְּדָה הָעִיר, וְנִשְׁסוּ הַבָּתִּים, וְהַנְּשִׁים תִּשְׁכַּבְנָה, וַיֵּצֵא חֲצִי הָעִיר בַּגּוֹלָה, וַיִּתֵּר הָעָם לֹא יִכְרַת מִן הָעִיר", זכריה יד' ב'.

פעור, ועד שהעביר אתכם את הירדן ובאתם לגלגל,
למען דעת צדקות ה' - וכל זה עשה עמכם, כדי שתדעו את רוב הצדקות שעושה עמכם ה', ותלכו בדרך טובה.
ו. במה אקדם ה' - במה נקדם את פני ה', ונשלם לו על רוב הטובות שעשה עימנו?
אפף לאלהי מרום - ובמה אראה כפיפות קומתנו והכנעת לבבנו לפניו?
האקדמנו בעולות, בעגלים בני שנה - האם נתרצה לפניו, כשנביא עולות של עגלים?!
ז. הירצה ה' באלפי אילים, ברבבות נחלי שמן - וכי נהיה רצויים לפני ה', אם נביא לפניו אלפי אילים, ורבבות נחלים של שמן למנחות?!
האתן בכורי פשעי, פרי בטני חטאת נפשי - וכי ירצה ה', שאתן לו את בני בכורי, ככפרה על פשעי וחטאתי?!
ח. הגיד לך אדם - אדם! הנה אומר לך הקב"ה,
מה טוב, ומה ה' דורש ממך - מה טוב לפני ה' שתעשה, ומה דורש הוא ממך,
כי אם עשות משפט - אינו חפץ בעולות ובבניך, כי אם לעשות משפט אמת,
ואהבת חסד - לאהוב ולרדוף, אחר עשיית חסד בין איש לרעהו,
והצנע לכת עם אלהיך - ללכת בצניעות בדרכי ה', ולא בפרסום ובגאווה.
ט. קול ה' - הנה קול ה', ביד הנביא,
לעיר יקרא - קורא לאנשי העיר ירושלים, לשוב בתשובה. ("לעיר" - העיר המיוחדת, ירושלים).
ותושיה יראה שמוך - ועיי הנביא, שהוא איש תושיה, (איש חכם), הרואה את שם ה' ומתבונן בדרכיו,
שמעו מטה - שמעו דברי, שמטה (מקל) הפורענות, עומד מוכן להכות ברשעים,
ומי יעדה - ושמעו, מי הוא שמיעד את המטה להכות ברשעים. (ומי יוכל להציל מפניו?)
י. עוד האש - האם אחר תוכחתי, יש עוד, (האש - האם יש?)
בית רשע אצרות רשע - בבית הרשע, אוצרות שאסף בעושיק,
ואיפת רזון ועומה - והאם יש עוד בביתו, מידת איפה, (מידת נפח), כחוושה וחסרה ממידתה? (רי"ג, הלא אחר כל אזהרותי, אין הרשעים שבים מדרכם הרעה!)
יא. האזנה במאזני רשע - וכי יזכו בדין, כשבביתם עדיין עומדים מאזני רשע, הגוזלים את הבריות?!
ובכיס אבני מרמה - וכשפיקסם מלאה, באבני משקל, המרמות את המשקל.

ט. והיה ביום ההוא נאם ה' - אחר הישועה מגוג ומגוג,
והכרתי סוסין מקרבך והאבדתי מרכבתיך - לא יהיה צורך בסוסים ובמרכבות, כי יהיה שלום.
י. והכרתי ערי ארצך, והרסתי כל מבצריך - לא יהיה לכם עוד צורך בערי מבצר, להגן מאוייבים.
יא. והכרתי כשפים מידך, ומעוננים לא יהיו לך - לא תעסקו עוד, בכשפים ובעוננות, לדעת את העתידות, כי תבטחו בה' ית'.
יב. והכרתי פסיליך ומצבותיך מקרבך, ולא תשתחוה עוד למעשה ידך - כי תבטחו בה' ית'.
יג. ונתשתי אשיריך מקרבך - אעקור מתוכך עצי אשירה שעבדתם ע"ז,
והשמדתי עריך - ואשמיד ממך את כל השונאים אותך.
יד. ועשיתי באף ובחמה, נקם את הגוים - אנקום נקמתי בגויים בחימה שפוכה,
אשר לא שמעו - מפני שלא שמעו לקבל עליהם מלכות שמים.

פרק ו

א. שמעו נא את אשר ה' אמר, קום ריב - קום מיכה, להוכיח ולהתווכח עם ישראל,
את ההרים, ותשמענה הגבעות קולך - והרם קולך, עד שישמעו ההרים והגבעות את קולך,
ב. שמעו הרים את ריב ה' - שמעו ההרים, את הריב שיש לה' עם ישראל,
והאתנים, מסדי ארץ - וההרים החזקים, שהם יסוד הארץ,
כי ריב לה' עם עמו, ועם ישראל יתופח:
ג. עמי, מה עשיתי לך - עמי, שימו לבכם לכל הטובות שעשיתי עמכם,
ומה הלאיתיך - והאם עייפתי אתכם בעבודתי?!
ענה בי - העידו בי, אם אמנם עייפתי אתכם.
ד. כי העלתיך מארץ מצרים, ומבית עבדים פדיתך,
ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים - שינהיגו אתכם.
ה. עמי, זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב, ומה ענה אתו בלעם בן בעור - עמי, זכרו את מחשבתו הרעה של בלק עליכם, ומה שצויתי על בלעם לברך אתכם,
מן השטים עד הגלגל - וזכרו, את כל הטובות שעשה עמכם ה', מהשיטים, שעבדתם שם לבעל

⁶ ת"י; כמו: "...בל יקמו ויגרשו ארץ ומלאו פני תבל ערים"; ישעיהו יד' כב'.

מיכה

וַיֵּשֶׁר בְּאֲדָם, אֵין - ואין עוד אדם ההולך בדרך
ישרה,
כָּלֶם לְדָמִים יִאָרְבוּ - אורבים איש לרעהו
לשפוך דם,
אִישׁ אֶת אַחִיהוּ, יְצוּדוּ חָרָם - איש את רעהו,
צדים ברשת.
ג. עַל הָרַע פְּפִים - על הרע שאתם עושים
בכפיתכם,
לְהִיטִיב - אתם מקוים שיטיב לכם ה',
הַשֵּׁר שֶׁאֵל - השר שואל ומבקש שוחד בפה
מלא,
וְהַשֹּׁפֵט בְּשָׁלוֹם - והשופט מבקש תשלום,
בעבור זיכוי בדין,
וְהַגְדוֹל - השר הגדול בחצר המלך,
דָּבָר הַזֶּה נִפְשׁוּ הוּא - אומר בפה מלא, את
שחומדת נפשו בדין,
וַיַּעֲבֹתוּהָ - ובכך, מעֲבִים (מלשון עבה), ומחזקים
את הרע.
ד. טוֹבָם - הטוב שבהם,
כְּחֹדֶק - מכאיב כקוץ הדוקר,
יֵשֶׁר - והישר שבהם,
מִמְּסוּכָה - קשה יותר מגדר קוצים,
יוֹם מִצְפִּינָךְ - היום, שמצפה אתה שתבוא בו
הטובה,
פְּקֻדָתְךָ בָּאָה - יבוא בו זכרון פשעך,
עֲתָה, תְּהִיָּה מְבוֹכָתָם - כי עוד מעט, ותבוא
עליהם המבוכה והבילבול מגודל הרעה.
ה. אֵל תִּאֲמִינוּ בְּרַע, אֵל תִּבְטְחוּ בְּאַלְוֵי - אל
תאמינו ותבטחו בחבר טוב, ובשָׁרִים,
מִשְׁכַּבַּת חֵיקְךָ, שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ - ואפילו
מאשתך, שמור דבריך, שלא תגלה הדבר
לזרים.
ו. כִּי בֵן, מְנַבֵּל אֵב - כי הנה, בן מבזה ומגנה את
אביו,
בֵּת, קָמָה בְּאִמָּה - בת, קמה על אימה,
לבזותה,
כֹּלָה בְּחַמְתָּה - כלה, קמה על חמותה, לבזותה,
אִיבֵי אִישׁ, אֲנָשִׁי בֵיתוֹ - אנשי ביתו של איש,
הרי הם כאוייבים.
ז. וְאֲנִי בְּה' אֶצְפֶּה, אוֹחִילָה לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל - אך
אני, עומד ומצפה לישועת ה',
יִשְׁמַעֲנִי אֱלֹהֵי - שישמע אלוקי לתפילתי.
ח. אֵל תִּשְׁמַחֵי אִיבֹתַי לִי - אל תשמחו אויביי
על נפילתי, (על שגולים ישראל ממקומם)
כִּי נִפְלַתִי קָמְתִי - כי גם אם נפילתי, אשוב
ואקום,
כִּי אֲשֻׁב בְּחַשְׁדִּי, ה' אֹר לִי - ואף אם אשב
בחשכת ובצרות הגלות, ה' יאיר לי - ויוציאני
מרעתי.

יב. אֲשֶׁר עֲשִׂיָּהּ מְלֵאוֹ חָמָס - אשר עשירי
ירושלים, מלאים בתיהם, בממון גזול,
וַיִּשְׁבִּיָּה דְבָרוֹ שֶׁקֶר, וּלְשׁוֹנָם רְמִיָּה בְּפִיהֶם -
ויושבי ירושלים, מדברים דברי שקר לרמות את
הבריות.
יג. וְגַם אֲנִי הִחֲלִיתִי הַפּוֹתֶךָ - גם אני, נתתי לך
מכות חזקות, עד שיהיו חולים מהם,
הַשָּׁמַם עַל חַטְאֲתֶךָ - אעשה את ארצכם שממה,
(שתגלו מן הארץ), בגלל חטאתך.
יד. אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבַּע - גם שיהיה לכם
אוכל, לא תשבעו ממנו,
וַיִּשְׁחַךְ בְּקֶרְבְּךָ - ומתוך הרעב, יִפְנַע לְבָבְךָ,
וְתִסַּג וְלֹא תִפְלִיט - גם כשתשיג את האוייבים,
לא תציל את בניך שנלקחו בשבי,
וְאֲשֶׁר תִּפְלִט לְחָרֵב אֶתֶן - ואף כשתציל, יגבר
עליך האוייב, ויהרוג אותם בחרב.
טו. אַתָּה תִזְרַע, וְלֹא תִקְצוֹר - שדות שתזרע,
יקצור האוייב את התבואה,
אַתָּה תִדְרֹךְ זֵית, וְלֹא תִסוּךְ שֶׁמֶן - האוייב, יסוך
עצמו בשמן, שתוציא מהזיתים,
וְתִירוֹשׁ, וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן - ואת היין מהגפנים
יקח האוייב.
טז. וַיִּשְׁתַּמְרַח חֻקוֹת עֲמָרִי, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵית אַחָאב
- ואחר כל היסורים האלו, עדיין שומרים אתם
את חוקות ומעשי עמרי ואחאב, מלכי ישראל
הרשעים,
וְתִלְכוּ בַמַּעֲצוֹתָם - והולכים על פי עצתם הרעה,
לְמַעַן תִּתִּי אֶתְךָ לְשִׁמָּה - ובכך גרמתם, שאתן
אתכם לשממה,
וַיִּשְׁבִּיָּה לְשָׂרְקָה - ישרקו הגויים, מתמהון על
גודל החורבן,
וְחָרַפְתָּ עַמִּי, תִשָּׂאוּ - תשאו את העוון, שהייתם
מחרפים את עמי שעשקתם, ותענשו, שיחרפו
אתכם הגויים.

פרק ז

א. אֲלֵלֵי לִי - אוי לי, שמונתי לנביא, בתקופה
קשה זו,
כִּי הֵייתִי כְּאֶסְפִי קִיץ - כי תקופתה זו דומה,
לזמן שנלקטו כבר כל פירות הקיץ, (משל לצדיקים),
כְּעֵלְלַת בְּצִיר - וכבר בצרו את הענבים, ונשאר
רק העוללות,
אֵין אֲשָׁפוּל לְאָכּוֹל - ואין בגפן אשכול אחד
לאכול, (אין בעם צדיק וחסיד, ללמוד ממעשיו),
בְּכּוֹרָה, אֹתָהּ נִפְשִׁי - ונפשי מתאנה, לתאנה
בְּשֶׁלָּה, המבכרת לפני בא הקיץ. (שיוצאת בכורה,
ראשונה מבין פירות הקיץ; משל לצדיק וחסיד).
ב. אֲבַד חֲסִיד מִן הָאָרֶץ - נאבדו מן הארץ
אנשים חסידים, (ההולכים בדרכי החסידות לפני ה')

יַעַר בְּתוֹךְ כְּרָמְל - ישכנו ביער בבטחה, (מקום חיות רעות), כמו בתוך הכרמל, (מקום שדות וכרמים) יִרְעוּ בָּשָׂן וְגִלְעָד, כִּימֵי עוֹלָם - ירעו בארץ הבשן והגלעד שמעבר הירדן, (שהיא ארץ מרעה), כמימות עולם.

טו. כִּימֵי צֶאֱתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת - משיב ה' לנביא: עוד אראה לישראל נפלאות, כנפלאות שראו אבותיהם ביציאת מצרים.

טז. יִרְאוּ גוֹיִם - הגויים שיבואו עם גוג על ירושלים, יראו את הנפלאות שאעשה, ויבֹשׂוּ, מִכָּל גְּבוּרָתָם - ויבשו שבטחו בגבורתם,

ישימו יָד עַל פֶּה - לא יוכלו לדבר מרוב תמהון, אֲזַנְיָהֶם תִּחְרַשְׁנָה: יז. יִלְחֲכוּ עִפְרַיִם כַּנְּחָשׁ, כִּזְחֲלֵי אֶרֶץ - כשישתחוו לישראל, יראו כאילו מלחכים את העפר כנחש וכרמשים הזוחלים על הארץ, יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֵיהֶם - יחרדו מבנ"י, כשיהיו סגורים בעריהם, אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ - מה' יפחדו, ויִרְאוּ מִמֶּנּוּ - וגם מכס (בנ"י) יפחדו. יח. מִי אֵל כְּמוֹךְ - מי עוד אלוקים כמוך, נִשְׂא עֵוֹן וְעָבַר עַל פֶּשַׁע - שסולח לעוונות ולפשעי ישראל, לְשֹׂאֲרֵי נַחֲלָתוֹ - שישארו בעת הגאולה, לֹא הִחְזִיק לְעַד אָפוֹ - לא מחזיק כעסו לעולם, כִּי חִפְץ חֶסֶד הוּא - כי חפץ הוא לעשות עימנו חסד וטובה.

יט. יֵשׁוּב יִרְחַמְנוּ - ישוב ה', וירחם עלינו, יִכְבֹּשׂ עֲוֹנֵתֵינוּ - כובש תחת רגליו את עוונותינו, וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם - וכבייכול, משליך לעומק הים את חטאות בני"י. כ. תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב - קיים לנו, את הבטחתך ליעקב אבינו, ("...והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה") חֶסֶד לְאַבְרָהָם - ואת החסד שהבטחת לאברהם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם מִימֵי קֶדֶם - ואת אשר נשבעת לאבותינו מימים קדמונים.

ט. זַעַף ה' אֲשָׂא, כִּי חֲטָאתִי לוֹ - את כעסו של ה' עלי, אני נושא, כִּי חֲטָאתִי לוֹ, עַד אֲשֶׁר יָרִיב רִיבִי - עד שיריב את ריבי עם הגויים, על הרעות שעשו לי, וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי - וינקום בגויים, יוֹצִיאֵנִי לְאוֹר - יוציא אותי מהחשכה - לאור, אֲרָאָה בְּצַדִּיקְתּוֹ - ואראה את הצדק שיעשה. י. וְתִרְאֵ אֵיבֹתַי - ויראו אויבי, את הטובות שיעשה עם ישראל, וְתִכְסֶה בִּישָׁה - ותכסה אותם בוושה גדולה, הָאֵמֶרָה אֵלַי - על שאמרה לנו בגלותינו, אִינוּ ה' אֱלֹהֵינָךְ - היכן ה' אלוקיכם, ומדוע אינו גואל אתכם, עֵינַי, תִּרְאִינָה בָּהּ - בעינינו נראה את הנקמה בגויים, עֲתָה תִּהְיֶה לְמִרְמָס, כְּטִיט חוֹצוֹת - כי עוד מעט, ויהיו הגויים למרמס, כטיט הנרמס ברחובות. יא. יוֹם לְבָנוֹת גְּדָרִיךְ - ביום שיבנה ה', את הגדרות החרבות של ישראל, יוֹם הֵהוּא, יִרְחַק חֵק - ביום ההוא, ירחקו מכס חוקי המיסים שהטילו עליכם הגויים. יב. יוֹם הוּא וְעַדִּיךְ יָבוֹא - ביום ההוא, אליך יבוא ה' להאיר לך מחשכת הגלות, ולהשיבך לארצך, לְמִנֵּי אֲשׁוּר - וישובו מהגלות, שהגלה אותם אשור, וְעָרֵי מְצוֹר - ומערי המבצר שבאשור, וְלְמִנֵּי מְצוֹר - ומשאר ערי המבצר שגלו לשם ישראל, וְעַד נָהָר - ומהגליות שגלו, מעבר לנהר פרת, וְיָם מַיִם - ומהגלויות שגלו מעבר לים שבמערב, וְהָר הָהָר - ומהגלויות שגלו מעבר לנהר ההר. יג. וְהִיְתָה הָאֶרֶץ לְשִׁמְמָה עַל יִשְׁבִּיָּהּ - ארצות הגויים יהיו שממה מיושביהם, מִפְּרֵי מַעֲלָלֵיהֶם - וזהו הפרי (התוצאה) והעונש, על מעשיהם הרעים. יד. רָעָה עִמָּךְ בְּשִׁבְטֶךָ, צֹאן נַחֲלָתְךָ - הנהג ה' עמך, כרועה המנהיג את צאנו בשבט, (מקל), שְׂכָנֵי לְבָדָד - וישכנו לבדם בבטחה בארצם,